

Ekonomipriset 2010

Kungl. Vetenskapsakademien har beslutat utdela Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne år 2010 till

Peter A. Diamond

Massachusetts Institute of Technology,
Cambridge, MA, USA,

Dale T. Mortensen

Northwestern University,
Evanston, IL, USA och Aarhus
University, Danmark

och Christopher A. Pissarides

London School of Economics and
Political Science, Storbritannien

”för deras analys av marknader med sökfriktioner”.

Marknader med sökkostnader

Hur kommer det sig att många går arbetslösa samtidigt som det finns ett stort antal lediga jobb? Hur kan den ekonomiska politiken påverka arbetslösheten? Årets pristagare har utvecklat en teori som kan användas för att besvara dessa frågor. Teorin är också tillämplig på andra marknader än arbetsmarknaden.

På många marknader kommer köpare och säljare inte omedelbart i kontakt med varandra. Det gäller till exempel arbetsgivare som söker efter arbetskraft och arbetstagar som söker efter lediga jobb. Sökprocessen kräver tid och resurser och skapar därför friktioner i marknaden. På sådana sökmarknader får somliga köpare inte sin efterfrågan tillfredsställd, samtidigt som en del säljare inte kan sälja så mycket som de önskar. På arbetsmarknaden finns det samtidigt både lediga jobb och arbetslöshet.

Årets tre pristagare har utvecklat ett teoretiskt ramverk för sökmarknader. Peter Diamond har analyserat grunderna för hur sådana marknader fungerar. Dale Mortensen och Christopher Pissarides har utvecklat teorin vidare och tillämpat den på arbetsmarknaden. Pristagarnas modeller hjälper oss att förstå hur arbetslöshet, lediga jobb och löner påverkas av regelverk och ekonomisk politik. Det kan gälla ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen eller reglerna kring nyrekrytering och uppsägning av arbetskraft. En slutsats är att en mer generös ersättning vid arbetslöshet leder till högre arbetslöshet och längre söktider.

Sökteorin har tillämpats på många andra områden vid sidan av arbetsmarknaden. Det gäller inte minst bostadsmarknaden: antalet bostäder till salu varierar över tiden liksom den tid det tar innan ett hus hittar en köpare och parterna kan enas om priset. Sökteorin har också använts för att studera frågor inom områden som penningteori, offentlig ekonomi, finansiell ekonomi, regionalekonomi och familjeekonomi.

Peter A. Diamond, amerikansk medborgare. Född 1940 (70 år) i New York City, NY, USA. Fil.dr 1963, Institute Professor och Professor of Economics, samtliga vid Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA, USA.

<http://econ-www.mit.edu/faculty/pdiamond>

Dale T. Mortensen, amerikansk medborgare. Född 1939 (71 år) i Enterprise, OR, USA. Fil.dr 1967 vid Carnegie Mellon University, Pittsburgh, PA, USA. Ida C. Cook Professor of Economics vid Northwestern University, Evanston, IL, USA och Niels Bohr Visiting Professor in Economics vid Aarhus University, Danmark.

<http://faculty.wcas.northwestern.edu/~dtmort>

Christopher A. Pissarides, brittisk och cypriotisk medborgare. Född 1948 (62 år) i Nicosia, Cypern. Fil.dr 1973, Professor of Economics och Norman Sosnow Chair in Economics, samtliga vid London School of Economics and Political Science, Storbritannien.

<http://personal.lse.ac.uk/pissarid>

Prissumma: 10 miljoner svenska kronor, delas lika mellan pristagarna.

Mer information: <http://kva.se> och <http://nobelprize.org>

Kontaktperson: Erik Huss, pressansvarig och redaktör, tel.08-673 95 44, 070-673 96 50, erik.huss@kva.se

Kungl. Vetenskapsakademien, stiftad år 1739, är en oberoende organisation som har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället. Akademien tar särskilt ansvar för naturvetenskap och matematik, men strävar efter att öka utbytet mellan olika discipliner.